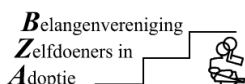

AdoptieOudersOverleg

AdoptieOudersOverleg AOO
P/a Kretastraat 3
2711 GT Zoetermeer
Tel: 06 – 46 06 37 90

De Minister van Justitie
Zijne excellentie dr. E.M.H Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Betreft : **Standpunten AOO t.a.v. wet- en regelgeving interlandelijke adoptie**

Zoetermeer, 26 mei 2007

Excellentie,

U heeft de door uw voorganger ingediende wijziging van de Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie, Wobka, wederom ter discussie gesteld. Als verenigde adoptieouderorganisaties willen wij u middels dit schrijven gaarne op de hoogte brengen van onze overwegingen ten aanzien van de Wobka en adoptie in algemene zin. Onze mening is gebaseerd op jarenlange praktijkervaring met adoptie, adoptiekinderen, de adoptieouders en de bij adoptie behorende problematiek van wet- en regelgeving. Op basis daarvan kunnen wij stellen dat er veel winst te behalen valt met aanpassing van de Wobka en bijbehorende regelgeving en de implementatie van deze wetgeving bij de diverse betrokken uitvoeringsinstaties. Winst die ten goede komt aan (aspirant) adoptieouders door een verminderde bureaucratische last, maar vooral winst die ten goede komt aan (aspirant) adoptiekinderen.

Wij verzoeken u daarom vriendelijk én met klem om wetsvoorstel 30551 (nr. 6, februari 2007) onverkort en onverwijld ter behandeling voor te leggen aan het parlement. Dit omdat dit voorstel op initiatief van uw voorganger tot stand is gekomen na uitgebreide consultatierondes met betrokkenen en belanghebbende partijen. Het is een weloverwogen compromis dat, hoewel het niet altijd weergeeft wat wij het liefst zouden zien, op onze algemene steun kan rekenen. De tijd van woorden is al lang verstreken. Het wordt tijd voor daden. Hieronder zullen wij nogmaals onze visie uiteen zetten.

Algemeen uitgangspunt

Adoptie is in eerste instantie bedoeld als internationale kindbeschermingsmaatregel, zoals ook is vastgelegd in het Haags Adoptieverdrag (*Convention of 29 May 1993 on Protection of Children and Co-operation in respect of Intercountry Adoption*). Naar onze mening dient deze doelstelling en het genoemde Internationale Verdrag daarom als basis te dienen voor de wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende implementatie. Door deze context te aanvaarden als toetsingskader kan inhoud worden gegeven aan het begrip “belang van het kind”.

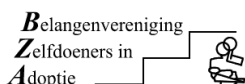
Procedures en doorlooptijden bij een eerste adoptie aanvraag

In het Haags Adoptieverdrag wordt expliciet gesteld dat een kind het beste kan opgroeien in een stabiele, permanente en liefdevolle gezinssituatie. Als dit niet kan in het land van herkomst, dan is interlandelijke adoptie het beste alternatief. Er wordt in artikel 35 van het verdrag daarom ook expliciet gesteld dat de overheid er voor moet ijveren om dit mogelijk te maken (“*The competent authorities of the Contracting States shall act expeditiously in the process of adoption.*”).

Naar onze mening houdt dat in dat de overheid er voor zorgt dat het adoptieproces aangaande interlandelijke adoptie snel en efficiënt verloopt.

Daarom past het niet om het aantal beginseltoestemmingen te maximeren en aspirant adoptieouders 18 tot 24 maanden te laten wachten voordat zij kunnen beginnen met de verplichte, oriënterende voorlichting. Al jaren geleden heeft de nationale ombudsman

AdoptieOudersOverleg

geoordeeld dat het niet meer dan een kwestie van behoorlijk bestuur is dat de overheid binnen 14 maanden na de aanvraag hetzij een beginseltoestemming verstrekt, danwel de beginseltoestemming heeft afgewezen. In Nederland duurt deze periode al snel 30 maanden, terwijl een land als België hetzelfde weet te bereiken binnen 12 maanden.

Procedures en doorlooptijden bij een tweede aanvraag

Op dit moment geldt een termijn van één jaar tussen de opname van een adoptiekind en het moment waarop een aanvraag gedaan mag worden voor de adoptie van een volgend kind. Daarna volgt dan nog het wachten op de formulieren voor een medische keuring, het wachten op een uitdraai uit het justitieel documentatieregister voordat een afspraak gemaakt kan worden voor een nieuw gezinsonderzoek. Na het gezinsonderzoek volgt het wachten op de beginseltoestemming (BT), gevolgd door het wachten op de intake en behandeling door een vergunninghouder. Al met al is er dan al snel 1.5 tot 2 jaar (bureaucratische) wachttijd in Nederland gecreëerd. Daarna moet het grote wachten op een nieuw voorstel (al snel enkele jaren) nog moet beginnen. Vooral als er sprake is van een eerdere adoptie van een wat ouder kind, vinden wij deze wachttijd van enkele jaren absoluut ten nadele van het reeds aanwezige kind.

Om de proceduretijd te verkorten stellen wij voor om de limiet van minimaal één jaar tussen opname van een kind in het gezin en de aanvraag van een volgende BT te herdefiniëren naar de tijd tussen opname van een kind en de opname van een volgend kind. De geldigheid van de nieuwe BT vangt dan één jaar na opname van het eerste kind in het gezin aan. Hiermee wordt voorkomen dat het leeftijdsverschil tussen opeenvolgende adoptiekinderen erg groot wordt. Zo kunnen adoptiekinderen eerder in hun leven wennen en plezier beleven aan de aanwezigheid van broertjes en/of zusjes waarmee zij kunnen spelen, steun hebben aan elkaar en aandacht en speelgoed leren delen. Een aspect dat vooral bij kinderen die lang in een tehuis gewoond hebben van belang is om te leren, om uit te kunnen groeien tot stabiele en sociale volwassenen.

Het herdefiniëren van de wachttijd van één jaar voor een volgende aanvraag, naar een tijd tussen opname van een kind en de opname van een volgend kind, vinden wij dus zeker in het belang van het kind. Zowel voor het al aanwezige kind, als voor het nog komende kind.

Adoptiecapaciteit

In de benadering van de adoptiecapaciteit door Justitie stond de bedrijfsvoering en capaciteit van de bemiddelaars (vergunninghouders) centraal. Wij zijn echter van mening dat het wachtende kind centraal dient te staan.

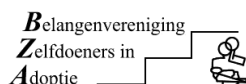
Wij achten de restrictieve invulling die de overheid in de praktijk geeft aan het begrip adoptiecapaciteit strijdig met de uitgangspunten van het Haags Adoptieverdrag: waar sprake is van kindbescherming wordt het belang van het kind geschaad als maatregelen daartoe budgettair of via quota's gelimiteerd worden.

Adoptie is een maatregel ter bescherming van het kind, zoals bedoeld in het Haags Adoptieverdrag. Het past dan om adoptie zo goed mogelijk te faciliteren. Het past niet om de adoptieouders extra kosten in rekening te brengen voor o.a. voorlichting en gezinsonderzoek, bovenop de toch al hoge adoptiekosten. In principe zou adoptie zelfs kostenloos moeten zijn. Wij pleiten daarom voor het volledig loslaten van de kwantitatieve regulering van de instroom van adoptieouders.

Convenant

Zoals u weet, hebben de vergunninghouders door middel van een convenant dat onder één van uw voorgangers tot stand is gekomen, zich verbonden elkaar niet te beconcurreren. Op zich is dit een goed uitgangspunt. Men heeft er helaas voor gekozen, op aandringen van uw ministerie, dit te concretiseren door elkaars claims op herkomstlanden te respecteren. Een Nederlandse vergunninghouder heeft hierdoor soms al met een klein contact monopolieposities in landen met honderden miljoenen inwoners. Wij pleiten voor het volledig loslaten van de landenclaims van vergunninghouders zodat meerdere vergunninghouders in dezelfde

AdoptieOudersOverleg

landen actief kunnen zijn en ouders een vergunninghouder kunnen kiezen waar ze vertrouwen in hebben. Dit zal vergunninghouders stimuleren om nieuwe contacten te ontwikkelen zodat meer kinderen aan een goede toekomst geholpen kunnen worden.

Daarnaast verdient het aanbeveling om deelbemiddeling (zelfdoen) beter te faciliteren. Dit kunt u bereiken door al goedgekeurde deelbemiddelingscontacten te publiceren en heldere en efficiënte procedures te ontwikkelen voor het inhoudelijk keuren van nieuwe contacten. Tevens zou de overheid kunnen stimuleren dat er overeenkomstig artikel 22 lid 2 van het Haags Adoptieverdrag, voor de bemiddeling gebruik gemaakt kan worden van geaccrediteerde instanties van het land van herkomst. Dit laatste omzeilt de kunstmatige beperking door de Nederlandse vergunninghouders. Bovendien sluit het aan bij de praktijk dat de uiteindelijke matching vaak toch in het herkomstland plaatsvindt en de taak van een vergunninghouder in die gevallen vrijwel beperkt is tot het doorsturen van het gezinsrapport. Tot slot geven wij u in overweging toe te staan dat er gebruikt gemaakt wordt van buitenlandse (bijvoorbeeld andere Europese) vergunninghouders die onder toezicht staan van hun eigen overheid. Een dergelijk besluit draagt zeker bij aan de Europese eenwording.

Omdat het afschaffen van het convenant belemmeringen wegneemt bij het vinden van geschikte ouders voor de daar aanwezige kinderen, is het in het belang van het kind om het convenant zo snel mogelijk af te schaffen.

Onafhankelijk toezicht

Wij zijn voorstander van onafhankelijk toezicht op *alle* adoptiecontacten en wel door een instantie die *geen* belang heeft bij de bemiddeling. Dit betekent gelijke controle op de contacten van vergunninghouders en zelfdoeners.

Uit het vergelijkende dossieronderzoek van het Evaluatierapport Wobka (2004) kwam naar voren dat er kwalitatief geen verschil is vastgesteld tussen de onderzochte dossiers van volledige bemiddeling en van deelbemiddeling. Door het instellen van een onafhankelijke toezichthouder wordt het onderscheid tussen beide vormen van adoptie doorbroken en wordt tevens een homogeen kwaliteitsniveau bereikt.

De onlangs bekend geworden problemen met adopties uit India via de organisatie Meiling onderstrepen nog eens dat het geen goede zaak is dat vergunninghouders hun eigen contacten mogen goedkeuren.

Bij deelbemiddeling (zelfdoen) is er vaak meer transparantie en is de controle beter geregeld dan bij volledige bemiddeling. De controle is echter nog niet erg efficiënt. Ook kwalitatief is er nog verdere verbetering mogelijk. Zo zou er meer gebruik gemaakt kunnen worden van in het herkomstland aanwezige expertise (Ambassades -ook van andere landen-, politie, overheidsinstanties), en van het feit dat andere (Europese) landen ook vaak al contacten in herkomstlanden hebben getoetst. Hierbij aansluiten zou efficiënter zijn en leiden tot betere en snellere controle.

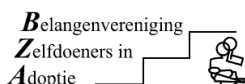
Goed en vooral ook vlot keuren van (nieuwe) contacten vinden wij zeker in het belang van het kind om onethisch handelen en nodeloos wachten te voorkomen.

Verruiming leeftijdsgrenzen

Wij blijven van mening dat leeftijd geen kwalitatief criterium is om de geschiktheid te bepalen van een adoptieouder. Wij vonden het positief dat in het wetsvoorstel 30551 nr. 6 (februari 2007) de leeftijdsgrenzen werden verruimd en gedefinieerd op de jongste partner. (Jongste partner maximaal 44 jaar bij aanvraag, maximaal 44 jaar verschil tussen jongste partner en op te nemen kind). Dit alleszins redelijke compromis verzacht de leeftijdsdiscriminatie, zal een aantal knelpunten oplossen, sluit beter aan bij maatschappelijke trends, is veel transparanter dan de huidige regeling en zal daarmee veel oneigenlijk gebruik van de huidige mogelijkheden (alleen-ouder aanvraag binnen een relatie) voorkomen. Wij hopen dan ook dat deze reeds lang bepleitte verruiming er nu gaat komen.

Tevens hopen wij dat in de definitieve tekst van de wet een overgangsregeling opgenomen wordt waarin bestaande beginseltoestemmingen (BT's) die voor inwerkingtreding van de

AdoptieOudersOverleg

nieuwe wet zijn afgegeven, automatisch worden omgezet naar een nieuwe BT volgens de nieuwe (leeftijds-) criteria.

Is de verruiming in het belang van het kind? Naar onze mening wel: Oudere ouders kunnen prima adoptieouders zijn. Ze hebben vaak een stabielere relatie dan jonge wensouders, meer levenservaring, relativeringsvermogen en financiële draagkracht. De gezonde levensverwachting voor 40 jarigen is de laatste jaren toegenomen, (zie ook de statistiek van het RIVM, http://www.rivm.nl/vtv/object_document/o2805n18839.html), dus kan ook van de wat oudere ouders verwacht worden dat ze tot ver na volwassenheid van hun kinderen in staat zijn hen te begeleiden.

Omdat een kind beter in een gezin kan opgroeien dan in een tehuis en er op deze manier veel potentiële gezinnen bijkomen, is dit zeker in het belang van het kind.

Aanpassing beginseltoestemming

Het verlengen van de geldigheidsduur van de beginseltoestemming (BT) van drie naar vier jaar en het mogelijk maken van een BT voor adoptie van twee kinderen tegelijk juichen wij toe. Vooral het feit dat er standaard uitgegaan wordt van een BT voor opname van twee kinderen tegelijk, tenzij er uit het gezinsonderzoek naar voren is gekomen dat de BT beperkt zou moeten worden tot opname van één kind, vinden wij een zeer zorgvuldige en efficiënte werkwijze.

Deze aanpassing van de BT vinden wij zeker in het belang van het kind: iedere wijziging van de administratieve procedures die een vereenvoudiging met zich meebrengt zonder afbreuk te doen aan zorgvuldigheid en die het makkelijker maakt om ook siblings in een gezin te laten opgroeien wordt daarom door het AOO van harte gesteund.

Wie zijn wij?

Het AdoptieOudersOverleg (AOO) wordt gevormd door vijf adoptieouderverenigingen: Landelijke Vereniging Adoptieouders (LAVA), Adoptie Vereniging de Rode Draad (AVRD, kinderen uit China/Taiwan), Belangenvereniging van Zelfdoeners in Adoptie (BZA), Adoptie Vereniging der Gereformeerde Gezindte (AVGG), en Adoptievereniging Protea (kinderen uit Zuid-Afrika). Het AOO behartigt de belangen van (aspirant) adoptieouders en hun eventuele adoptiekinderen. Wij behartigen deze belangen niet alleen bij de bij adoptie betrokken partijen zoals vergunninghouders, het ministerie van justitie en de Raad voor de Kinderbescherming, maar ook bij partijen die niet bij de adoptie betrokken zijn maar waarvan het onderwerp wel van belang is voor (aanstaande) adoptieouders.

Een voorbeeld van deze belangenbehartiging is onze actieve inbreng in de, door het ministerie van justitie geïnitieerde, werkgroep adoptiezorg. Op dit moment ligt er een goed doorwrocht stuk (Blauwdruk adoptiezorg) bij de drukker als resultaat van de overdenkingen van deze werkgroep. Deze blauwdruk zal spoedig in de volle breedte van het adoptieveld worden verspreid.

Met vriendelijke groet,
AdoptieOudersOverleg

G.W. Willemsen
LAVA

J.M. Hekhuis
AVRD

A.K. Nieuwland
BZA

L. van der Lelij
AVGG

M. Boender
Protea

c.c. De Minister voor Jeugd en Gezin
Tweede Kamer commissie voor Justitie